

Articuli ca-
pituli motibus
parati.

Descriptio
occipitij ossis,
quod prima ver-
tebra articula-
tur.

Prima cerui-
cis vertebrae
descriptio.

illo inclinatio, id facile in gyrum ducis. sic etiam si collum fuerit extensum, aut in latus humero admotum, caput prompte circumagis. Ceterum ut caput uno circumactus motu, quo collum caret, priuatim donatur: ita collum quoque alterum peculiarem motum, quo in latus ducitur, sibi uendicat. Caput enim nullum obtinet peculiarem motum, quo in latus inclinatur, sed colli tantum beneficio motuque secundo in latus fertur. Quippe nobis denegatum est, caput huic illiue scapulae uel minimum admoere, nisi collo illuc ducto. Duobus itaque propriis motibus caput donatur, quorum prior, qui flexione ac reflexione perficitur, capitis cum prima ceruicis vertebra articuli sit beneficio: super primam enim uertebrae caput flectitur, & reflectitur. Posterior motus, quo caput in gyrum ducitur, super secundam ceruicis uertebrae celebratur. Caput enim simul cum prima ceruicis uertebra, super secundam, ueluti ad axem, circumducitur. Atque haec mea de capitis motibus & articulis est sententia: quae quantum à Galeni declinet placitis, promptissime quidem colligis. num autem magis ueritati accedat, ex ossium constructione ligamentisque haec committentibus, & musculis illa mouentibus, discito. Ceterum ligamenta & musculos in secundo libro exequar, in praesenti ossa tantum aggressurus, in quorum sermone forsitan quaequam quoque ligamentorum mentio incidet. Occipitij os ad latera foraminis dorsalis medullae uiam porrigentis, utrinque unum exigit¹ capitulum, magis ad anteriorem foraminis sedem, quam posteriorem uergens. Haec capitula, si² priorem³ posterioremque ipsorum sedem spectes, oblonga sunt & arcata, atque ita prorsus extructa, quasi rotundum aliquod ossis caput, ut femoris scilicet, quod coxendicis ossi articulat, in duas partes dissectum esset, ac utrinque ad latera foraminis in occipitis ossis inculpti, una illius capitis pars, reposita. Si enim utraque occipitis ossis capitula internis lateribus iuncta fingas, ex ambobus rotundum (quanquam interim in homine satis depressum) caput constituit cernes. Quae quum ita sint, facile constat, utrumque capitulum, uti diximus, oblongum esse, atque⁴ interno latere magis quam⁵ externo protuberare, ad eum nimirum modum quo in osse rotundi alicuius capitis media ac in tota superficie magis prominens pars, procerius, quam partes in orbiculo posita, extuberat. Haec erunt capitula, quae primae ceruicis uertebrae inarticulati, paulo posterius scribam. Nunc autem adhuc in occipitij ossis⁶ asperitas crassitiesque expendenda uenit, inter duos nuper commemorata capitula, in hoc parata ut ualidior efficeretur insertio⁷ teretis ligamenti, dentem secundae uertebrae occipitis ossi colligantis. Haec asperitas interdum adeo insignis uisitur, ut tuberculum aliquod dici mereatur, prominens gratia dicti ligamenti, & nonnihil etiam insertioni⁸ musculorum collum flectentium nomine. Posterior autem sedes foraminis dorsalem transmittens, aspera quoque, sed non adeo ut anterior crassa est. ac etiam ad posteriorem utriusque capituli regionem, sinus leuiter impressus conspicitur, in hoc paratus, ut cum alio primae uertebrae sinu utrinque foramen efformaret, quo⁹ primam dorsalem medullae neruorum par procideret. Prima ceruicis uertebra reliquis omnibus dorsi ossibus solidior, densior, sed secundum longitudinem tenuior, & forma à ceteris omnibus plurimum differens est. Foramen namque ipsi dorsalis medullae gratia incisum, habet maximam, quod & hic dorsalis sit crassissima. Deinde ipsius corpus¹⁰ interiori sede exculpitur, & sinum in posteriori sui corporis sede leuiter incisum ostendit, qui cartilagine incrustatus secundae uertebrae¹¹ dentem excipit. Corpus enim primae uertebrae hac ratione cauatur, ut dens ille in primam uertebrae inibi reponi queat. Ceterum ne prima uertebra hoc modo in suo corpore exculptra, & corpore propemodum destituta, plus a quo imbecillis in ualidaque redderetur¹² processu quodam & tuberculo in anteriori sede augetur, cuius beneficio illa crassescit, robustiorque euadit: praeterquam quod ipsum etiam tuberculum accommodum est suscipiendae insertioni, primi dorsum mouentium musculorum paris. Eiusmodi itaque huius tuberculi usus est. non autem in hoc producit, ut nimum capitis flexum prohiberet, caputque in flexione sustineret: aut in causa esset, ut flexum caput alacrius denuo sursum & in posteriora reflecteretur, quemadmodum Galenus in quarto de Administrandis dissectionibus parum recte asseruit. Nam (ut nihil hic de capitis motu, super quam uertebrae scilicet is fiat, dicam) caput nulla ratione eo usque inclinari potest, ut occipitis os id tuberculum contingat, tantum abest ut illo capitis moles suffulciretur. Ceterum prima uertebra ad latera¹³ cauitatis, qua secundae dentem admittit, est ualidissima, & crassissima, & utrobique¹⁴ unum ostendit sinum, quo sui lateris occipitij ossis capitulum excipitur. Sinus hi utrinque singuli, ut illis capitulis exquisitè responderent (si¹⁵ priora¹⁶ posterioraque spectes) oblongi sunt, &¹⁷ exterioribus lateribus sursum educiti, internis uero¹⁸ profundi: non secus profectò, quam si ambo sinus ex uno rotundo profundoque sinu essent discissi. Si enim coxendicis ossis, aut alterius ossis rotundo sinu donati, sinum diuideres, atque utrinque ad primam ceruicis uertebrae, ubi nunc sinus habentur, unam partem collocares, huius primae uertebrae sinus tibi constiterent. Vel

si

si uertebrae sinus simul iunctos fingeres, unicum sinum rotundum profundumque ex ambobus efformatum cerneres. Quod tanto manifestius adhuc in prima canum & simiarum ceruicis uertebra contueberis, quanto illis animalibus sinus hi altiores profundioresque, ac capita occipitij ossis extuberantiora acutioraque obtigerunt. His itaque primae uertebrae sinibus occipitis capitula excipiuntur, atque in illis flectuntur & extenduntur, seu antrorsum retrorsumque reclusimò ducuntur motu. Nulla autem ratione caput huius duplicis articuli auxilio, in latera agitur: quamuis id Galeno Anatomicorum principi tot locis proditum fuerit. Primum nanque immoto collo, caput ne tantillum quidem in latera mouere possimus. Et, si caput super primam uertebrae in latus ageretur, quis ambigit in eo motu primam uertebrae debere immotam seruari: si modò in motu alterum articuli os oportere semper quiescere, Aristoteles in libro de communi animalium gressu recte demonstrauerit. Ut interim taceam Galeni impietatem, quae rerum Opifici rudem negligentiam turpiter imponit, quum se abunde Opificem celebrare arbitrat, tam proluxa praetatione attentum lectorem, & in demonstrandi methodo exercitatum, desiderat. Quid enim turpius (si modò uerum dicere licet) Naturae, nobis longè quam Galenus est chariori, praeter meritum impingi potuit, quam in dignissimo totius corporis articulo, extrema oscitantia: Nemo enim ignorat hunc articulum esse illum, qui neminimo quidem temporis momento paruum inclinationem sustinet, multoque minus exarticulationem ac luxationem, qua homo mox respirationis expertus, mutus & absque motu & sensu, tanquam affecta neruorum radice, redditur. Quis obsecro articulus totius corporis est, in quo ossis caput in alterius ossis sinu ita mouetur, ut caput non amplius sinum contingat: nullus profectò, praeterquam, si Galeno credimus, capitis cum prima ceruicis uertebra articulus. Ipse enim caput huius articuli beneficio in latus duci arbitraus, in quarto de Administrandis dissectionibus asserere coactus est, quado caput in dextrum latus ducitur, dextrum tunc occipitij ossis caput in dextrum uertebrae sinum stringi, sinistram uero caput ex sinistro sinu assurgere: & contra, si quando caput in sinistram latus inclinatur. Non igitur huic gemino capitis cum prima uertebra articulo in latus motum, sed flexum reflexumque tribuamus. neque adeo in Galeni uerba iuremus, ut tantam oscitantiam immenso rerum Autori in praecipuo corporis articulo imputemus: neque etiam in Galeni excusationem studeamus comminisci, ab illo motum in latera intellectum, quem ego in gyrum & circumactu fieri dico: neque etiam illum motum super primam uertebrae fieri cum Iulio Polluce fateamur. Praeter id enim quod Galenus illum motum minime intellexit, quis adeo stupidus esse poterit, ut duo oblonga occipitis ossis capita mutuo distantia, & duos primae uertebrae sinus altos, seu profundos, & similiter oblongos subeuntia, circunagi posse autumat? Quis enim unquam circunum utriusque cruribus asseri infixum, circumagi animaduertit? Neque est quod quis Galeno patrocinaturus, occipitis capita sibi depressa fingat, atque ita caput super primam uertebrae circumagi posse contendat, quum Galenus inter reliqua ossium capita¹⁹ nomine nulla unquam dignatus sit, his tantum occipitij capitibus demptis, quae palam²⁰ nomine (sed non recte admodum) uocat, eo nomine rarum, quae in canibus potius quam hominibus occurrit, mucronem insinuans. Huiusmodi itaque capitis cum prima uertebra est articulatio, & aliqua etià eius uertebrae descriptionis pars. Reliquam autem nunc prosequemur, sensim ad alium capitis motum accessuri. Ad exteriora igitur sinuum occipitis ossis capitula excipientium latera, prima ceruicis uertebra utrinque²¹ unum exigit transuersum processum, procerius multo quam ceteri uertebrae ceruicis transuersi processus, educitum & latiusculum, non tamen aequè in hominibus ac in canibus caudatisque simiis instar alae cuiusdam latum. Educitur autem transuersi primae uertebrae processus insignitus, ut opportunam praeter reliquos ceruicis transuersos processus, duorum musculorum insertionem singuli acciperent. Illis enim processibus priuatim²² quinta²³ & sexta musculorum caput mouentium paria inferuntur. Hi processus magno perforantur²⁴ foramine, per quod²⁵ arteria & uena hac caluariam petentes feruntur. Ad posteriorē sinuum quibus caput inarticulatur sedem, sinus utrinque in prima uertebra exculpitur, illi respondens, quem in occipitij ossis ad posteriorem capitulum sedem caelatū dixi. Ambo enim sinus, occipitis ossis nimirum & primae uertebrae, simul uiam praebent primo pari neruorum dorsalis medullae. Canibus uero in prima ceruicis uertebra non sinus, sed proprium foramen hac elabenti neruo inscinditur, quod illis prima uertebra admodum ampla altaque sit. Ceterum hic hominis uertebrae sinus, etiam ad posteriorem foraminis partem pertinet, quo transuersus perforatur processus: ut ita sinus ille non neruo duntaxat, sed uenae arteriaeque cedat. quas hac caluariam adire paulo prius relatum est, per²⁶ foramen scilicet ad radicem capitulum occipitij ossis exculpitum. Prima ceruicis uertebra posteriori processu, seu spina ob hoc inter reliquas uertebrae sola destituitur, quod is aliquot musculorum

Caput flectit
& reflectit sur-
per primam uer-
tebram.

Lib. 12 de V.
su partium.

Articulus co-
rui corporis
dignissimus.

Non semel in
lib. de Ossibus,
& 4. de Adm.
nisi, sect.

Reliqua pri-
mae uertebrae
descriptio.

F 3 sculorum